

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2011. gada 8. martā*

Lieta C-34/09

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Tribunal du travail de Bruxelles* (Beļģija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2008. gada 19. decembrī un kas Tiesā reģistrēts 2009. gada 26. janvārī, tiesvedībā

Gerardo Ruiz Zambrano

pret

Office national de l'emploi (ONEm).

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], palātu priekšsēdētāji A. Tizzano [*A. Tizzano*], H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*] (referents), K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], tiesneši A. Ross [*A. Rosas*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*], J. Malenovskis [*J. Malenovský*], U. Lehmušs [*U. Lohmus*], E. Levits, A. O'Kifs [*A. Ó Caoimh*], L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*] un M. Bergere [*M. Berger*],

* Tiesvedības valoda — franču.

ģenerāladvokāte E. Šarpstone [*E. Sharpston*],
sekretāre R. Šereša [*R. Šereš*],

ņemot vērā rakstveida procesu un 2010. gada 26. janvāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- H. Ruisa Sambrano [*G. Ruiz Zambrano*] vārdā — P. Robērs [*P. Robert*], advokāts,
- Beļģijas valdības vārdā — K. Pošē [*C. Pochet*], pārstāve, kurai palīdz F. Motulskis [*F. Motulsky*] un K. de Haess [*K. De Haes*], *avocats*,
- Dānijas valdības vārdā — B. Veisa Foga [*B. Weis Fogh*], pārstāve,
- Vācijas valdības vārdā — M. Lumma [*M. Lumma*] un N. Grafs Vīctums [*N. Graf Vitzthum*], pārstāvji,
- Īrijas vārdā — D. O'Hagans [*D. O'Hagan*], pārstāvis, kam palīdz D. Konlans Smits [*D. Conlan Smyth*], *barrister*,
- Grieķijas valdības vārdā — S. Vodina [*S. Vodina*], T. Papadopulu [*T. Papadopoulou*] un M. Mikelogjanaki [*M. Michelogiannaki*], pārstāves,
- Francijas valdības vārdā — A. Čubinski [*A. Czubinski*], pārstāve,

- Nīderlandes valdības vārdā — K. Viselsa [*C. Wissels*], M. de Hrāfe [*M. De Grave*] un J. Langers [*J. Langer*], pārstāvji,

- Austrijas valdības vārdā — E. Rīdls [*E. Riedl*], pārstāvis,

- Polijas valdības vārdā — M. Dovgelevičs [*M. Dowgielewicz*], pēc tam M. Špunars [*M. Szpunar*], pārstāvji,

- Eiropas Komisijas vārdā — D. Maidani [*D. Maidani*] un M. Vailterspins [*M. Wilderspin*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokātes secinājumus 2010. gada 30. septembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz EKL 12., 17. un 18. panta, kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā — “Pamattiesību harta”) 21., 24. un 34. panta interpretāciju.

- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp H. Ruisu Sambrano, Kolumbijas pilsoni, un *Office national de l'emploi (ONEm)* [Valsts nodarbinātības biroju] saistībā ar pēdējā minētā atteikumu piešķirt bezdarbnieka pabalstu saskaņā ar Beļģijas tiesību aktiem.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīvas 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV L 158, 77. lpp., un labojumi OV 2004, L 229, 35. lpp., un OV 2005, L 197, 34. lpp.), 3. panta 1. punktā ir noteikts:

“Šo direktīvu piemēro visiem Savienības pilsoņiem, kas pārceļas uz dzīvi vai uzturas dalībvalstī, kurai tie nav valstiski piederīgi, un uz viņu ģimenes locekļiem atbilstīgi 2. panta 2. punkta definīcijai, kuri tos pavada vai pārceļas kopā ar tiem.”

Valsts tiesības

Beļģijas Pilsonības kodekss

- 4 Atbilstoši Beļģijas Pilsonības kodeksa (1984. gada 12. jūlija *Moniteur belge*, 10095. lpp.), redakcijā, kas bija spēkā pamata lietas faktu rašanās brīdī (turpmāk tekstā — “Beļģijas Pilsonības kodekss”), 10. panta pirmajai daļai:

“Beļģijas pilsonis ir bērns, kurš dzimis Beļģijā un kurš jebkurā brīdī līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai vai atzīšanai par pilngadīgu pirms minētā vecuma sasniegšanas būtu bezvalstnieks, ja viņam nebūtu Beļģijas pilsonības.”

Karaļa 1991. gada 25. novembra dekrēts

- 5 Karaļa 1991. gada 25. novembra dekrēta par bezdarba regulējumu (1991. gada 31. decembra *Moniteur belge*, 29888. lpp.) 30. panta pirmajā daļā ir noteikts:

“Lai iegūtu tiesības saņemt bezdarbnieka pabalstu, pilna laika darba ņēmējam ir jānostrādā šāds darba dienu skaits:

[...]

2° ja darba ņēmējs ir vecumā no 36 līdz 50 gadiem — 468 dienas 27 mēnešu laika periodā pirms [bezdarbnieka pabalsta] pieteikuma iesniegšanas;

[...].”

6 Šī paša Karaļa dekrēta 43. panta 1. punktā ir noteikts:

“Neņemot vērā iepriekšējos noteikumus, darba ņēmējam, kurš ir ārvalstnieks vai bezvalstnieks, ir tiesības saņemt bezdarbnieka pabalstu, ja viņš vai viņa ir izpildījis tiesiskajā regulējumā, kas attiecas uz ārvalstniekiem un ārvalsts darba spēka nodarbināšanu, paredzētās prasības.

Beļģijā veikts darbs tiek ņemts vērā tikai tad, ja tas atbilst tiesiskajam regulējumam par ārvalsts darba spēka nodarbināšanu.

[...].”

7 Atbilstoši šī Karaļa dekrēta 69. panta 1. punktam:

“Lai saņemtu pabalstus, bezdarbniekam, kas ir ārvalstnieks vai bezvalstnieks, ir jāizpilda tiesiskajā regulējumā, kas attiecas uz ārvalstniekiem un ārvalsts darba spēka nodarbināšanu, paredzētās prasības.”

Karaļa 1944. gada 28. decembra dekrētlukums

- 8 Karaļa 1944. gada 28. decembra dekrētlukuma par darbaņēmēju sociālo nodrošināšanu (1944. gada 30. decembra *Moniteur belge*) 7. panta 14. punktā, kas tika iekļauts ar 2002. gada 2. augusta likumprogrammu [*loi-programme*] (2002. gada 29. augusta *Moniteur belge*, 38408. lpp.), ir noteikts:

“Darbaņēmējam, kas ir ārvalstnieks vai bezvalstnieks, ir tiesības saņemt bezdarbnieka pabalstu tikai tad, ja pabalsta pieteikuma iesniegšanas brīdī viņš ir izpildījis tiesību aktos par uzturēšanās tiesībām un ārvalsts darba spēka nodarbināšanu paredzētās prasības.

Darbs, ko Beļģijā ir strādājis darbaņēmējs, kas ir ārvalstnieks vai bezvalstnieks, tiek ņemts vērā, lai noteiktu, vai ir izpildīts nosacījums par darba stāžu, tikai tad, ja tas ir ticis veikts saskaņā ar tiesību aktiem par ārvalsts darba spēka nodarbināšanu.

[...]”

1999. gada 30. aprīļa likums

- 9 1999. gada 30. aprīļa likuma par ārvalstu darbaņēmēju nodarbināšanu (1999. gada 21. maija *Moniteur belge*, 17800. lpp.) 4. panta 1. punktā ir noteikts:

“Darba devējam, kas vēlas nodarbināt ārvalsts darbaņēmēju, vispirms no kompetentās iestādes ir jāsaņem nodarbināšanas atļauja.

Darba devējs var izmantot šī darba ņēmēja pakalpojumus tikai šīs iestādes noteiktajā robežās.

Karalis noteiktos gadījumos, kurus viņš noteicis, var paredzēt atkāpes no pirmās daļas.”

10 Atbilstoši minētā likuma 7. pantam:

“Karalis ar dekrētu, kas apspriests Ministru padomē, var atbrīvot dažu ārvalstu darba ņēmēju kategorijas, kuras viņš noteicis, no pienākuma saņemt darba atļauju.

Iepriekšējā daļā minēto ārvalstu darba ņēmēju darba devēji ir atbrīvoti no pienākuma saņemt nodarbināšanas atļauju.”

Karaļa 1999. gada 9. jūnija dekrēts

11 Karaļa 1999. gada 9. jūnija dekrēta par 1999. gada 30. aprīļa likuma par ārvalstu darba ņēmēju nodarbināšanu īstenošanu (1999. gada 26. jūnija *Moniteur belge*, 24162. lpp.) 2. panta 2. punktā ir noteikts:

“No pienākuma saņemt darba atļauju ir atbrīvoti:

[...]

2° Beļģijas pilsoņa laulātais ar nosacījumu, ka viņš ir ieradies, lai uzsāktu kopdzīvi, vai ja viņi jau dzīvo kopdzīvē;

a) lejupējie radinieki, kuri nav sasnieguši 21 gada vecumu vai kuri atrodas Beļģijas pilsoņa vai viņa laulātā apgādībā;

b) augšupējie radinieki, kuri atrodas Beļģijas pilsoņa vai viņa laulātā apgādībā;

c) a) un b) punktā minēto personu laulātie;

[...].”

1980. gada 15. decembra likums

- ¹² 1980. gada 15. decembra likuma par ārvalstnieku iecelšanu, uzturēšanos, apmešanos uz dzīvi un izraidīšanu (1980. gada 31. decembra *Moniteur belge*, 14584. lpp.), redakcijā, kas ir piemērojama pamata lietā (turpmāk tekstā — “1980. gada 15. decembra likums”), 9. pantā ir noteikts:

“Lai varētu uzturēties Karalistē ilgāk par 6. pantā noteikto termiņu, ārvalstniekam, kurš neatrodas vienā no 10. pantā paredzētajiem gadījumiem, ir jāsaņem ministra vai viņa pārstāvja atļauja.

Neskarot starptautiskajā līgumā, likumā vai karaļa dekrētā paredzētos izņēmumus, šī atļauja ārvalstniekam ir jāsaņem viņa dzīvesvietas vai uzturēšanās vietas ārvalstīs kompetentajā Beļģijas diplomātiskajā vai konsulārajā pārstāvniecībā.

Ārkārtas gadījumos ārvalstnieks šo atļauju var prasīt viņa uzturēšanās vietas birģermeistaram, kurš par to informēs ministru vai viņa pārstāvi. Šajā gadījumā tā tiks izsniegta Beļģijā.”

13 Šī paša likuma 40. pantā ir paredzēts:

“§1. Neskarot [Eiropas Savienības] Padomes un Eiropas Kopienu Komisijas regulās paredzētos noteikumus, kā arī labvēlīgākus noteikumus, uz kuriem EK ārvalstnieks varētu atsaukties, attiecībā uz viņu ir piemērojami šādi noteikumi.

§2. Šī likuma piemērošanas nolūkā “EK ārvalstnieks” nozīmē jebkuru Eiropas Kopienų dalībvalsts pilsoni, kurš uzturas vai dodas uz Karalīsti un kurš:

1° tajā strādā vai vēlas strādāt algotu darbu vai būt par pašnodarbinātu personu; vai

2° tajā saņem vai vēlas saņemt sniegtos pakalpojumus; vai

3° tajā saņem vai vēlas saņemt tiesības uzturēties; vai

- 4° tajā saņem vai vēlas saņemt uzturēšanās tiesības pēc Kopienā veiktas profesionālās darbības izbeigšanas; vai

- 5° tajā ar galveno mērķi mācās vai vēlas mācīties arodapmācības kursā apstiprinātā izglītības iestādē; vai

- 6° nepieder ne pie vienas no 1°–5° apakšpunktā minētajām kategorijām.

§3. Neskarot šim likumam pretējas normas, §2. punkta 1°, 2° un 3° apakšpunktā minētajam EK ārvalstniekam neatkarīgi no pilsonības pielīdzina šādas personas, ja tās ieceļo, lai apmestos vai jau ir apmetušās kopā ar to:

- 1° viņa laulātais;

- 2° viņa vai viņa laulātā lejupejie radnieki, kuri nav sasnieguši 21 gada vecumu vai kuri atrodas viņu apgādībā;

- 3° viņa vai viņa laulātā augšupējie radnieki, kuri atrodas viņu apgādībā;

- 4° 2° un 3° apakšpunktā minēto personu laulātais.

§4. Neskarot šim likumam pretējas normas, EK ārvalstniekam, kas minēts §2. punkta 4° un 6° apakšpunktā, neatkarīgi no pilsonības ir pielīdzināmas šādas personas, ar nosacījumu, ka tās ieceļo, lai apmestos vai jau ir apmetušās kopā ar šo pilsoni:

- 1° viņa laulātais;
- 2° viņa vai viņa laulātā lejupejie radnieki, kuri atrodas viņu apgādībā;
- 3° viņa vai viņa laulātā augšupējie radnieki, kuri atrodas viņu apgādībā;
- 4° 2° un 3° apakšpunktā minēto personu laulātais.

§5. Neskarot šim likumam pretējas normas, §2. punkta 5° apakšpunktā minētajam EK ārvalstniekam neatkarīgi no pilsonības ir pielīdzināms viņa laulātais un viņa bērni vai viņa laulātā bērni, kas ir viņu apgādībā, ar nosacījumu, ka tie ieceļo, lai apmestos vai jau ir apmetušies kopā ar viņu.

§6. EK ārvalstniekam ir pielīdzināms arī Beļģijas pilsoņa laulātais, kurš ieceļo, lai apmestos vai jau ir apmeties kopā ar viņu, kā arī viņu lejupejie radnieki, kuri nav saņieguši 21 gada vecumu vai ir viņu apgādībā, viņu augšupējie radnieki, kuri ir viņu apgādībā, kā arī šo lejupejo vai augšupējo radnieku laulātie, kuri ieceļo, lai apmestos vai jau ir apmetušies kopā ar viņiem.”

Pamata lieta un prejudiciālie jautājumi

- ¹⁴ 1999. gada 14. aprīlī H. Ruiss Sambrano prasīja patvērumu Beļģijā, kur viņš bija ieradies ar Beļģijas vēstniecības Bogotā (Kolumbijā) izsniegtu vīzu. Tāpat 2000. gada februārī viņa laulātā, kura arī bija Kolumbijas pilsone, prasīja piešķirt bēgļa statusu šajā dalībvalstī.

- 15 Ar 2000. gada 11. septembra lēmumu Beļģijas iestādes atteicās apmierināt viņu prasības, vienlaikus rīkojumā, kurā viņiem tika pavēlēts pamest valsts teritoriju un kas viņiem tika paziņots, ietverot noteikumu par neizraidišanu uz Kolumbiju, ņemot vērā šajā valstī notiekošo pilsoņu karu.
- 16 2000. gada 20. oktobrī H. Ruiss Sambrano, pamatojoties uz 1980. gada 15. decembra likuma 9. panta trešo daļu, iesniedza pieteikumu noformēt viņa uzturēšanās atļauju. Savā pieteikumā viņš atsaucās uz absolūtu neiespējamību atgriezties Kolumbijā un situācijas ievērojamu pasliktināšanos šajā valstī, vienlaikus uzsverot viņa centienus integrēties Beļģijas sabiedrībā, to, ka viņš mācās franču valodu un ka viņa bērns apmeklē bērnudārzu, papildus nozīmīga pēctraumas sindroma, kāds viņam bija 1999. gadā sakarā ar viņa bērna, kuram tajā laikā bija 3 gadi, nolaupīšanu uz nedēļu, rašanās riskam gadījumā, ja viņam būtu jāatgriežas Kolumbijā.
- 17 Ar 2001. gada 8. augusta lēmumu minētais pieteikums tika noraidīts. Par šo lēmumu *Conseil d'État* [Valsts padomē] tika celta prasība to atcelt un prasība apturēt tā darbību, un *Conseil d'État* ar 2003. gada 22. maija spriedumu noraidīja prasību apturēt šī lēmuma darbību.
- 18 Kopš 2001. gada 18. aprīļa H. Ruiss Sambrano un viņa laulātā ir reģistrēti kā Šārbēkas [*Schaerbeek*] (Beļģija) iedzīvotāji. 2001. gada 2. oktobrī prasītājs pamata lietā, kaut arī viņam nebija darba atļaujas, noslēdza darba līgumu uz nenoteiktu laiku un par pilna laika darbu ar sabiedrību *Plastoria*, kas stājās spēkā 2001. gada 1. oktobrī.
- 19 2003. gada 1. septembrī H. Ruiss Sambrano laulātajai piedzima otrais bērns, kuram tika dots vārds Djego [*Diego*] un kurš ieguva Beļģijas pilsonību saskaņā ar *Code de*

la nationalité belge [Beļģijas Pilsonības kodeksa] 10. panta pirmo daļu, jo, vecākiem neveicot konkrētas darbības, lai atzītu Kolumbijas pilsonību, Kolumbijas likums neatzīst šo pilsonību bērniem, kas dzimuši ārpus Kolumbijas teritorijas.

- 20 Tāpat no iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka otrā bērna piedzimšanas brīdī H. Ruisam Sambrano viņa profesionālās darbības dēļ bija pietiekami uzturlīdzekļi. Minētā darbība tika apmaksāta saskaņā ar dažādām piemērojamām skalām, atvelkot likumā paredzētās sociālā nodrošinājuma iemaksas un darba devēja iemaksas.
- 21 2004. gada 9. aprīlī Ruisa Sambrano kungs un kundze, pamatojoties uz 1980. gada 15. decembra likuma 9. panta trešo daļu, iesniedza jaunu pieteikumu noformēt uzturēšanās atļauju, kā jaunu elementu izvirzot viņu otrā bērna piedzimšanu un atsaucošies uz Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 4. protokola 3. pantu, kas liedz minētajam bērnam noteikt pienākumu pamest viņa pilsonības valsts teritoriju.
- 22 Pēc viņu trešā bērna piedzimšanas 2005. gada 26. augustā, kuram tika dots vārds Džesika [*Jessica*] un kura tāpat kā viņas brālis Djego ieguva Beļģijas pilsonību, laulātie Ruisi Sambrano, pamatojoties uz 1980. gada 15. decembra likuma 40. pantu, 2005. gada 2. septembrī iesniedza pieteikumu par apmešanos uz dzīvi kā Beļģijas pilsoņa augšupējie radnieki. 2005. gada 13. septembrī katram no viņiem tika izsniegta reģistrācijas apliecība, kas piešķir viņiem pagaidu uzturēšanās tiesības līdz 2006. gada 13. februārim.
- 23 H. Ruisa Sambrano pieteikums par apmešanos uz dzīvi tika noraidīts 2005. gada 8. novembrī, pamatojoties uz to, ka viņš “nevar atsaukties uz 1980. gada 15. decembra

likuma 40. panta piemērošanu tāpēc, ka nav ievērojis savas valsts likumus, neregistrējams savu bērnu diplomātiskajās vai konsulārajās iestādēs, bet ir pareizi izpildījis viņam pieejamās procedūras, lai [šim bērnam] iegūtu Beļģijas pilsonību un pēc tam uz tās pamata mēģinātu noformēt savu uzturēšanās atļauju”. 2006. gada 26. janvārī viņa laulātās pieteikums par apmešanos tika noraidīta šī paša iemesla dēļ.

- 24 Kopš brīža, kad 2006. gada martā viņš iesniedza prasību pārskatīt lēmumu, ar kuru tika noraidīts viņa pieteikums par apmešanos uz dzīvi, H. Ruisam Sambrano bija īpašs uzturēšanās dokuments, kas bija derīgs uz minētās prasības izskatīšanas laiku.
- 25 Pa to laiku, proti, 2005. gada 10. oktobrī, H. Ruiss Sambrano bija kļuvis par bezdarbnieku, kā rezultātā viņš iesniedza pirmo bezdarbnieka pabalsta pieteikumu, kurš ar lēmumu, kas viņam tika paziņots 2006. gada 20. februārī, tika noraidīts. Minētais lēmums tika pārsūdzēts iesniedzējtiesā ar 2006. gada 12. aprīļa prasības pieteikumu.
- 26 Prasības par šo lēmumu celšanas ietvaros *Office des Étrangers* [Ārvalstnieku birojs] apstiprināja, ka “prasītājs un viņa laulātā [nevarēja] veikt nekādu profesionālu darbību, bet vienlaikus attiecībā uz viņiem nevar piemērot nekādu izraidīšanas pasākumu, jo viņu pieteikums par uzturēšanās noformēšanu joprojām tiek izskatīts”.
- 27 Izmeklēšanas, ko 2006. gada 11. oktobrī veica *Direction générale du contrôle des lois sociales* [Sociālo likumu kontroles ģenerāldirekcija] H. Ruisa Sambrano darba devēja juridiskajā adresē, laikā tika konstatēts, ka H. Ruiss Sambrano bija darbā. Viņam darbs bija nekavējoties jāpārtrauc. Nākamajā dienā H. Ruisa Sambrano darba devējs izbeidza viņa darba līgumu ar tūlītēju spēku un neizmaksājot kompensāciju.

- 28 H. Ruisa Sambrano pieteikums saņemt bezdarbnieka pabalstu par pilna laika darbu, kas tika iesniegts 2006. gada 12. oktobrī, tika noraidīts ar *ONEm* lēmumu, kas tika paziņots 2006. gada 20. novembrī. Arī šis lēmums tika pārsūdzēts iesniedzējtiesā ar 2006. gada 20. decembrī iesniegto prasības pieteikumu.
- 29 2007. gada 23. jūlijā H. Ruisam Sambrano tika paziņots *Office des Étrangers* lēmums, ar kuru tika noraidīts kā nepieņemams viņa pieteikums noformēt uzturēšanos, kas tika iesniegts 2004. gada 9. aprīlī. Par šo lēmumu celtā prasība *Conseil du contentieux des étrangers* [Ārvalstnieku strīdu izskatīšanas padomē] ar 2008. gada 8. janvāra spriedumu tika atzīta par prasību, kurai zudis priekšmets, jo *Office des Étrangers* atcēla minēto lēmumu.
- 30 Ar 2007. gada 25. oktobra vēstuli *Office des Étrangers* informēja H. Ruisu Sambrano, ka prasība pārskatīt lēmumu, kuru viņš bija cēlis 2006. gada martā par lēmumu, ar kuru tika noraidīts viņa 2005. gada 2. septembra pieteikums par apmešanos uz dzīvi, bija atkārtoti jāiesniedz 30 dienu laikā no minētās vēstules paziņošanas, ceļot *Conseil du contentieux des étrangers* prasību atcelt lēmumu.
- 31 2007. gada 19. novembrī H. Ruiss Sambrano cēla šādu prasību, kuru viņš pamatoja, vispirms ar “juridiskās tehnikas” neesamību, kas viņam tiek pārmesta minētajā lēmumā, atgādinot, ka viņa nepilngadīgie bērni, kas dzimuši Beļģijā, ieguva Beļģijas pilsonību nevis tāpēc, ka viņš šajā sakarā bija veicis kādas noteiktas darbības, bet gan piemērojot Beļģijas tiesisko regulējumu. Turklāt H. Ruiss Sambrano atsauca uz Direktīvas 2004/38 2. un 7. panta pārkāpumu, kā arī Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas, kas parakstīta Romā 1950. gada 4. novembrī (turpmāk tekstā — “ECPAK”), 8. panta pārkāpumu un šīs konvencijas 4. protokola 3. panta 1. punkta pārkāpumu.

- 32 Savos rakstveida apsvērumos, kas iesniegti Tiesai, Beļģijas valdība norāda, ka kopš 2009. gada 30. aprīļa H. Ruisam Sambrano ir pagaidu uzturēšanās tiesības, kas, ja vien nav noteikts citādi, var tikt atjaunotas, un ka viņam saskaņā ar Migrācijas un patvēruma politikas ministra 2009. gada 26. marta rīkojumu par 1980. gada 15. decembra likuma agrākā 9. panta trešās daļas un 9.a panta piemērošanu būtu jābūt C tipa darba atļaujai.
- 33 No lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu izriet, ka divi lēmumi pamata lietā — ar kuriem *ONEm* atteicās atzīt H. Ruiss Sambrano tiesības uz bezdarbnieka pabalstu vispirms periodos, kad viņam bija pagaidu bezdarbnieka statuss, sākot no 2005. gada 10. oktobra un tad kopš 2006. gada 12. oktobra, un pēc tam laikā, kad viņš zaudēja darbu — ir pamatoti vienīgi ar konstatējumu, ka pēdējā minētā norādītās darba dienas saistībā ar prasīto darba stāžu bezdarbniekiem viņa vecuma grupā, proti, 468 darba dienas 27 mēnešu laikā pirms bezdarbnieka pabalsta pieteikuma iesniegšanas, netika nostrādātas, kā tas tiek prasīts atbilstošajos tiesību aktos par ārvalstnieku uzturēšanos un ārvalsts darba spēka nodarbināšanu.
- 34 Iesniedzējtiesā H. Ruiss Sambrano atspēko šo argumentu, tostarp apgalvojot, ka viņa uzturēšanās tiesības izriet tieši no EK līguma vai ka viņam ir vismaz atvasinātas uzturēšanās tiesības, kas ar 2004. gada 19. oktobra spriedumu lietā *C-200/02 Zhu un Chen* (Krājums, I-9925. lpp.) ir atzītas nepilngadīga bērna, kurš ir dalībvalsts pilsonis, augšupējiem radiniekiem, un ka tāpēc viņš ir atbrīvots no pienākuma saņemt darba atļauju.

35 Šādos apstākļos *Tribunal du travail de Bruxelles* [Briseles Darba tiesa] nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai [EKL] 12., 17. un 18. pantā, vienā vai vairākos no tiem, skatot tos atsevišķi vai kopā, ir piešķirtas tiesības Savienības pilsonim uzturēties tās dalībvalsts teritorijā, kuras pilsonība viņam ir, neatkarīgi no tā, vai pirms tam viņš ir izmantojis savas tiesības pārvietoties dalībvalstīs?
- 2) Vai [EKL] 12., 17. un 18. pants, skatot tos kopā ar Pamattiesību hartas 21., 24. un 34. panta noteikumiem, ir jāinterpretē tādējādi, ka tajos atzītās tiesības, nediskriminējot pilsonības dēļ, ikvienam Savienības pilsonim brīvi pārvietoties un dzīvot dalībvalstīs nozīmē, ka tad, ja pilsonis ir mazgadīgs bērns, kurš ir augšupējā radnieka, kas ir trešās valsts pilsonis, apgādībā, šim bērnam ir jānodrošina tiesības uzturēties tās dalībvalsts teritorijā, kurā viņš dzīvo un kuras pilsonis viņš ir, neatkarīgi no tā, vai pirms tam viņš pats vai ar sava likumiskā pārstāvja starpniecību ir izmantojis tiesības brīvi pārvietoties, saistot šīs uzturēšanās tiesības ar lietderīgo iedarbību, kuras nepieciešamība ir atzīta Kopienu judikatūrā [iepriekš minētais spriedums lietā *Zhu un Chen*], piešķirot augšupējam radniekam, kurš ir trešās valsts pilsonis, kura apgādībā ir bērns un kuram ir pietiekami līdzekļi un apdrošināšana slimības gadījumiem, atvasinātas uzturēšanās tiesības, kādas šim pašam trešās valsts pilsonim būtu, ja viņa apgādībā esošais nepilngadīgais bērns būtu Savienības pilsonis, kuram nav tās dalībvalsts pilsonības, kurā viņš dzīvo?
- 3) Vai [EKL] 12., 17. un 18. pants, skatot tos kopā ar Pamattiesību hartas 21., 24. un 34. panta noteikumiem, ir jāinterpretē tādējādi, ka nepilngadīga bērna, kas ir dalībvalsts pilsonis, tiesības uzturēties tās valsts teritorijā, kurā viņš dzīvo, nozīmē, ka no prasības saņemt darba atļauju ir jāatbrīvo viņa augšupējais radnieks — kurš ir trešās valsts pilsonis, kura apgādībā ir šis nepilngadīgais bērns un kurš, ja vien viņa dzīvesvietas dalībvalsts tiesību aktos nebūtu noteikta prasība par darba at-

ļauju, ir izpildījis nosacījumu par pietiekamiem līdzekļiem un apdrošināšanu slimības gadījumiem, veicot algotu darbu, kas viņu padara par minētās valsts sociālā nodrošinājuma sistēmas subjektu —, lai šī bērna uzturēšanās tiesības būtu saistītas ar lietderīgo iedarbību, kas ir atzīta Kopienu judikatūrā [iepriekš minētais spriedums lietā *Zhu un Chen*] nepilngadīgam bērnam, kurš ir Eiropas pilsonis un kuram ir citas, nevis tās dalībvalsts, kurā viņš dzīvo, pilsonība un kurš ir augšupējā radnieka, kas ir trešās valsts pilsonis, apgādībā?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

³⁶ Ar šiem jautājumiem, kuri ir jāapskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vēlas zināt, vai LESD noteikumi par Savienības pilsonību ir jāinterpretē tādējādi, ka tie piešķir augšupējam radniekam, kas ir trešās valsts pilsonis un kura apgādībā ir nepilngadīgi bērni, kuri ir Savienības pilsoņi, uzturēšanās tiesības dalībvalstī, kuras pilsoņi ir viņu bērni un kurā viņi dzīvo, kā arī atbrīvo viņu no pienākuma saņemt darba atļauju šajā dalībvalstī.

³⁷ Visas valdības, kas iesniedza Tiesai apsvērumus, kā arī Eiropas Komisija apgalvo, ka uz šādu situāciju, kādā atrodas H. Ruisa Sambrano otrais un trešais bērns, proti, to, ka šie bērni dzīvo viņu pilsonības dalībvalstī un nekad nav pametuši šo dalībvalsti, neatiecas Savienības tiesībās paredzētās pārvietošanās brīvības un uzturēšanās garantijas. Līdz ar to iesniedzējtiesas minētās Savienības tiesību normas nav piemērojamas pamata lietā.

- 38 Turpretim H. Ruiss Sambrano apgalvo, ka fakts, ka viņa bērnu Djego un Džesikas gadījumā tiek izdarīta atsauce uz normām par Savienības pilsonību, nenozīmē, ka tiem ir jāpamet attiecīgā dalībvalsts un ka viņam kā ģimenes loceklim ir uzturēšanās tiesības, kā arī viņš ir atbrīvots no pienākuma saņemt darba atļauju šajā dalībvalstī.
- 39 Uzreiz ir jākonstatē, ka atbilstoši Direktīvas 2004/38 3. panta ar nosaukumu "Uzturēšanās tiesību subjekti" 1. punktam šī direktīva ir piemērojama ikvienam Savienības pilsonim, kas "pārceļas uz dzīvi vai uzturas dalībvalstī, kurai tie nav valstiski piederīgi, un uz viņu ģimenes locekļiem". Tādējādi minētā direktīva nav piemērojama tādā situācijā, kāda ir pamata lietā.
- 40 Ar LESD 20. pantu Savienības pilsoņa statusu piešķir visām personām, kam ir kādas dalībvalsts pilsonība (skat. it īpaši 2002. gada 11. jūlija spriedumu lietā *C-224/98 D'Hoop, Recueil*, I-6191. lpp., 27. punkts, un 2003. gada 2. oktobra spriedumu lietā *C-148/02 Garcia Avello, Recueil*, I-11613. lpp., 21. punkts). Tā kā prasītāja pamata lietā otrajam un trešajam bērnam ir Beļģijas pilsonība, kuras iegūšanas nosacījumi ietilpst attiecīgās dalībvalsts kompetencē (šajā ziņā skat. it īpaši 2010. gada 2. marta spriedumu lietā *C-135/08 Rottmann, Krājums*, I-1449. lpp., 39. punkts), viņiem nepāšaubāmi ir šāds statuss (šajā ziņā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Garcia Avello*, 21. punkts, kā arī lietā *Zhu un Chen*, 20. punkts).
- 41 Kā Tiesa ir vairākkārt atzinusi, Savienības pilsoņa statuss ir paredzēts kā dalībvalstu pilsoņu pamatstatuss (skat. it īpaši 2001. gada 20. septembra spriedumu lietā *C-184/99 Grzelczyk, Recueil*, I-6193. lpp., 31. punkts; 2002. gada 17. septembra spriedumu lietā *C-413/99 Baumbast un R, Recueil*, I-7091. lpp., 82. punkts, kā arī iepriekš minētos spriedumus lietās *Garcia Avello*, 22. punkts, un *Zhu un Chen*, 25. punkts, kā arī *Rottmann*, 43. punkts).

- 42 Šādos apstākļos LESD 20. pants nepieļauj tādus valsts pasākumus, kuru rezultātā Savienības pilsoņiem tiek atņemta iespēja faktiski izmantot tiesības, kas piešķirtas sašķaņā ar viņu kā Savienības pilsoņu statusu (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Rottmann*, 42. punkts).
- 43 Šāds rezultāts ir atteikumam trešās valsts pilsonim piešķirt uzturēšanās tiesības dalībvalstī, kurā dzīvo viņa nepilngadīgie bērni, kuri ir minētās dalībvalsts pilsoņi un kuri atrodas viņa apgādībā, kā arī atteikumam piešķirt šai personai darba atļauju.
- 44 Jāuzskata, ka šāda uzturēšanās tiesību atteikuma rezultātā minētajiem bērniem, kas ir Savienības pilsoņi, būtu jāpamet Savienības teritorija, lai būtu kopā ar vecākiem. Līdzīgi, ja šādai personai netiktu piešķirta darba atļauja, pastāv risks, ka tai nebūs nepieciešamie līdzekļi, lai uzturētu sevi un savu ģimeni, un tā rezultātā atkal viņa bērniem, kuriem ir Savienības pilsonība, būtu jāpamet Savienības teritorija. Šādos apstākļos minētie Savienības pilsoņi faktiski nevar izmantot tiesības, kas viņiem piešķirtas sakarā ar viņu kā Savienības pilsoņu statusu.
- 45 Tāpēc uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka LESD 20. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj to, ka dalībvalsts, pirmkārt, atsaka trešās valsts pilsonim, kura apgādībā ir nepilngadīgi bērni, kuri ir Savienības pilsoņi, piešķirt tiesības uzturēties dalībvalstī, kurā dzīvo pēdējie minēti un kas ir pēdējo minēto pilsonības dalībvalsts, un, otrkārt, atsaka minētajam trešās valsts pilsonim piešķirt darba atļauju, tiktāl, cik tāl šādi lēmumi atņemtu minētajiem bērniem iespēju faktiski izmantot ar Savienības pilsoņa statusu saistītās tiesības.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 46 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

LESD 20. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj to, ka dalībvalsts, pirmkārt, atsaka trešās valsts pilsonim, kura apgādībā ir nepilngadīgi bērni, kuri ir Savienības pilsoņi, piešķirt tiesības uzturēties dalībvalstī, kurā dzīvo pēdējie minēti un kas ir pēdējo minēto pilsonības dalībvalsts, un, otrkārt, atsaka minētajam trešās valsts pilsonim piešķirt darba atļauju, tiktāl, ciktāl šādi lēmumi atņemtu minētajiem bērniem iespēju faktiski izmantot ar Savienības pilsoņa statusu saistītās tiesības.

[Paraksti]